

Fejlesztő neve:

MAUL BORBÁLA

Tanóra / modul címe:

**TANULÓI PORTFÓLIÓ – ÉRTÉKELŐ ÓRA
CSOPORTMUNKA**

1. Az óra tartalma – A tanulási téma bemutatása; A téma és a módszer összekapcsolásának indoklása:

A portfóliós tanulási folyamat (A **regény – portfólió**) első záró-értékelő óráját (dupla órában) mutatja be az alábbi óraterv, amelynek célja, hogy a tanulók bekapcsolódjanak munkáik értékelésébe, betekintsenek egymás kész dokumentumaiba. Egyrészt kapjanak átfogó képet arról, hogy mennyire igényesen, átgondoltan oldották meg a feladatot, másrészt (legalább) egy szövegműfaj, feladattípus erejéig tartalmilag is ismerjék meg egymás megoldásait, és tudják megítélni, hogy az elvárható, „jó” megoldáshoz képest mennyire volt sikeres saját, egyéni munkájuk. Csoportmunkát azért választottam az értékeléshez, hogy minden tanuló legalább 2-3 kész portfóliót kézbe vegyen, értékeljen, ugyanakkor minél több feladattípus megoldásaiból halljon beszámolót, összegést.

2. Fejlesztendő kompetenciák:

<p><u>Személyes kompetenciák</u> önismeret, önértékelés; megbízhatóság, alkalmazkodás</p>	<p><u>Szociális kompetenciák</u> együttműködés, kezdeményezés; kommunikáció</p>	<p><u>Kognitív kompetenciák</u> indukció, példáhozzás, érvelés; visszajelzés, kritika; a regény poétikájáról való ismeretek megerősítése, bővítése; szépirodalmi (nagyepikai) művek olvasása iránti motiváció</p>
---	---	---

3. Korcsoport / évfolyam:

11. évfolyam (közép- és emelt szinten magyar irodalmat tanulóknak egyaránt használható)

4. Előfeltételek / előfeltétel tudás:

A portfóliónak mint önálló tanulási folyamatnak ismerete; a regény poétikája; a romantikus és realista stílus általános jellemzői.

5. Eszközigény:

A tanulók által elkészített dokumentumgyűjtemények, a Spiró-esszé néhány fénymásolt példánya, értékelőlapok.

6. Megjegyzések a feladatokhoz:

Az osztály tanulói harmadik portfóliójukat készítették el magyar nyelv és irodalom tantárgyból. A 9. évfolyamon megtanultuk a munkafolyamatot, 10.-ben még volt folyamatkövetés tanórákon meghatározott időközökben és időkeretben, viszont ebben a tanévben szinte önállóan dolgoztak a diákok, csak szóbeli személyes konzultációkon tisztáztunk egy-egy problémát. (E folyamatot tanítványaim is követték, s többen reflektáltak rá a záró esszében, pl.: „Ráadásul az idej feladatok jóval komplexebbek is voltak, és a tanulandó anyagot kevésbé, inkább az olvasottak használatát kérték számon (...). Nehezítette az is a dolgot, hogy órán, a korábbiaktól eltérően a portfólióval nem foglalkoztunk, csak a hozzátartozó anyagrészt dolgoztuk fel, így magunkra maradtunk a feladatok megoldásával.” S. T.)

A magyar romantikus regény a 10. évfolyam tananyagába tartozik, de mivel a tanév végén ismerkedtünk Jókai életművével és regénytípusaival, nem voltam meggyőződve arról, hogy a tanulók elolvastak legalább egy Jókai-regényt. Így mikor a 11. évfolyamon a realista nagyepika volt a téma, úgy döntöttem, hogy önálló olvasásra és értelmezésre bírom tanítványaimat egy portfóliós munkafolyamatban. Nem volt könnyű összeállítani azt a kérdés- és feladatsort, amelyet megkaptak a tanulók. Olyan szempontokat, problémákat igyekeztem találni, amelyek érvényesek mindhárom regényre. (Erre vonatkozó megjegyzések is szerepeltek több záró esszében, pl.: „Már a feladatsort böngészve is feltűnt a főszereplő kettős életére vonatkozó feladat. Elsőre nem tudtam elképzelni, hogy miért ilyen egyértelmű – főleg mind a három választható regényre értve –, hogy a főszereplőnek kettős élete van. Ezért is választottam ezt a feladatot.” J. B.) Végül összeállt a lentebb olvasható feladatsor. Egy hónapot vett igénybe a portfóliók átolvasása, tanári értékelése és az értékelő óra tervének elkészítése. A választható regények közül kb. egyforma arányban választották diákjaim Jókai és Stendhal művét, a legkevesebben a Goriot apót olvasták. („A realista stílusjegyeket tartalmazó olvasmány nehezen volt emészthető számomra (...), az egész szövegvilág (...) eltérő volt attól a stílustól, amihez hozzászóltam.” J. B.)

A portfóliós munkafolyamat zárásának a dokumentált óra volt az első fázisa, ezt követte még egy órában az egyéni, szöveges értékelés, amelynek során a tanulók visszakapták, kézbe vették saját munkájukat, és együtt értékeltük – a korábbi évek munkáinak függvényében is – az idej tanév portfólióját. A személyes szöveges értékelést – annak, aki kérte – „beváltottam jegyre”, azaz osztályzattal minősítettem.

A regény – portfólió

Választható művek:

Jókai Mór: *Az arany ember*

Stendhal: *Vörös és fekete*

Balzac: *Goriot apó*

Kötelező dokumentumok	Választható dokumentumok
<ol style="list-style-type: none"> 1. Készíts T-táblázatot, amelyben összegyűjtöd a regény romantikus és realista jegyeit! 2. Foglald össze egy hírben a regény cselekményét! <i>vagy</i> 3. Készíts fülszöveget a regény új kiadásához (10 mondatban)! 4. „Témája a nagyravagyás. Ez korszerű téma, sőt romantikus.” (Babits M.) Bizonyítsd, hogy karrierregényként is olvasható a mű! 5. Készítsd el a főhős egy napjának naplóbejegyzését a regényidő végétől számított 10 év múlva! (Tegyük fel, hogy Julien Sorelt felmenti a bíróság!) 6. Készíts jellemterképet – hat tulajdonsággal – egy általad választott regényhőshöz! 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Írj rövid értekezést arról, hogy a valóságosság, hitelesség látszatát mivel/ milyen eszközökkel biztosítja az elbeszélő? 2. Bizonyítsd a főszereplő életének egy epizódja alapján, hogy kettős életet él! (esszé) 3. Mutasd be egy rövid esszében, hogy milyen szerepet tölt be a főszereplő sorsának alakulásában a titok! 4. Foglald össze a főszereplő történetét egy általad választott mellékszereplő nézőpontjából! 5. Válassz egy leíró részletet – 15-20 sort – a regényből, és készíts hozzá operatőri utasítást! (Mit látunk totálban, mihez közelít a kamera, hol időz el, hol van vágás stb.) 6. Készíts térképet a regény egy helyszínéről! 7. Készíts interjút az egyik mellékszereplővel, melyben a főszereplővel való viszonyáról kérdezed! 8. "A nyelvvel kapcsolatban különben az jut eszembe, hogy a magyar irodalom veszélyben van, mert rohamosan csökken az olvasók száma a fiatal generációkban. Régóta tanítok egyetemen, ott is látom. A baj az, hogy az általános iskolában nem szeretetik meg az olvasást a gyerekekkel. Meggondolandó, nem kéne-e átírni egy csomó (régí nagy magyar) művet, [...] hogy lehessen őket élvezni." Érvelj a Spiró György által felvetett problémák mellett és/vagy ellen az olvasott regény alapján!

Az értékelés szempontjai:

- a beadott dokumentumok bizonyítják, hogy a tanuló saját élményű olvasás alapján tett szert a regény poétikájában való jártasságra
- a tanulói dosszié a megadott feladatoknak megfelelően 7 tanulói munkát tartalmaz a következők szerint:
 - 3 db a kötelező munkákból
 - 3 db szöveg a választható dokumentumokból
 - 1 db záró esszé: ebben a tanuló visszatekint a teljes munkafolyamatra, összefoglalja tanulási tapasztalatait, indokolja választásait, bemutatja tanulási folyamatának eredményeit és problémáit
 - **Beadási határidő: 2011. április 4.**
- a dokumentumok hitelesek (dátum, **források, felhasznált irodalom pontos jelölése**)
- a dosszié esztétikus, rendezett, jól szerkesztett, megfelel a formai és nyelvi követelményeknek.

R

1. Ismerkedés egymás munkáival

DSC 0468, 0477, 0479, 0482

Vegyétek kézbe a kiosztott portfóliókat, lapozzátok végig őket, olvassatok bele az egyes dokumentumokba, és értékeljétek „az összbenyomást” szövegesen és/vagy érdemjeggyel. (Az osztályzatot indokolni kell.)

Az értékelés elsődleges szempontja, hogy a beadott munka mennyiben tesz eleget annak a kérésnek, hogy „a dosszié esztétikus, rendezett, jól szerkesztett” legyen.

J

2. Feladatok megoldása, értékelése

DSC 0469, 0470, 0485

a) Fűlszöveg

Olvassátok el Réz Pál esszéjének első két bekezdését!

(http://www.oh.gov.hu/letolt/okev/doc/erettsegi_2008/oktober/k_magyir_08okt_fl.pdf)

Alkossatok definíciót a szöveg alapján: mi a fűlszöveg?

Értékeljétek! Mennyiben felelnek meg az általatok elolvasott megoldások a műfaji követelményeknek?

b) A karrierregény

Olvassátok el egymás érvelő szövegeit a Balzac-mű műfaji besorolásáról!

Vegyétek számba, mivel bizonyítottátok, hogy Balzac regénye karrierregény! Érveljétek amellet, hogy E. de Rastignac karrierista!

c) Egy szereplő jellemzése

A de Réálnéval készített interjúk alapján mutassátok be a többieknek, hogy milyen asszony Julien Sorel első szerelme!

T-táblázatban gyűjtsétek össze az általatok közösnek és eltérőnek vélt tulajdonságait!

d) Naplóbejegyzések

Olvassátok el egymás naplóbejegyzéseit arról, hogyan élt Tímár Mihály 10 évvel eltűnése után!

Keressetek közös jellemzőket életvitelében! Indokoljátok, mivel magyarázhatók a közös jegyek!

e) A megfilmesítés tapasztalatai

Operatóri utasításokat olvastatok vagy filmforgatókönyvet? Indokoljátok!

f) Spiró mellett vagy ellen?

Olvassátok el egymás érvelő esszéit, és gyűjtsétek össze T-táblázatban, hogy milyen érveket hoztatok Spiró György javaslata mellett és ellenében!

 g) Töltsd ki önállóan az értékelő lapot (Érvelő szöveg létrehozásának kérdéssor alapján történő önértékelése)!

Összegezd tapasztalataidat: segít-e ez a fajta önértékelés a további munkádban, tanultál-e belőle, s mit?

R

3. Prezentáció

Kérem a csoportok képviselőit, hogy számoljanak be a végzett munkáról!

Mondják el a többieknek, milyen feladaton dolgoztak, mire jutottak a feladatok megoldásában, és milyen volt olvasni, értékelni a másik munkáját!

7. Lehetséges megoldások:

Az óra végig csoportmunkára épült, nyolc csoportban dolgoztak a tanulók.

Az 1. feladat megoldása egyéni, zömmel dicsérő, pozitív visszajelzéseket kaptak a tanulók egymástól, de születtek kritikus, inkább kérdésekben megfogalmazott bíráló megjegyzések is. A 2. feladathoz a 3-4 fős csoportokat az átolvasott munkák alapján én alakítottam ki. Az egyes részfeladatok megoldásai itt is egyéni, de néhányat közzéteszek (a begyűjtött jegyzetek alapján).

Az a) feladatot két csoport oldotta meg, mivel sokan készítettek fülszöveget mind a Jókai-, mind a Stendhal-regényhez.

A c) feladat: de Réálné jellemzése – közös tulajdonságok: félti gyermekeit Julientől (eleinte), majd megnyugszik, istenfélő, szerelmes, egyenes, „kitálat”, hűtlen; eltérő tulajdonságok: önfejű, nagyon síró, érzelmes, érzékeny, vonakodik a kapcsolat bevallásától.

Az e) feladat: a megfilmesítés tapasztalatai – M. megoldása a formai követelményeknek megfelel, viszont máshogy közelítette meg a feladatot: egy párbeszéd közben írja le a kamera mozgását. Tehát inkább filmforgatókönyvet írt.

Az f) feladat: Spiró mellett vagy ellen?

Spiró javaslata mellett szóló érvek: kevésbé szeretnek olvasni a gyerekek; nehéz megérteni az olvasottakat; nem kornak megfelelő az olvasmányok; túl hosszúak; rohanó világ – kevés az

idő olvasni.

Ellenérvek: nem olyan súlyos a helyzet, mint beállítják; nem olyan kevesen olvasnak; a mű elveszti az eredetiségét, korábbi értékét átírva; nem mindenhol a történet, hanem inkább a nyelv a lényeg (a lírát nem írják át); a lábjegyzet eddig is elég volt.

Összességében elmondható, hogy a gyerekek élvezték a munkát, és viszonylag hamar elkészültek a feladatokkal. A csoportmunka ismert tevékenységformájuk, szinte bármilyen összetételben tudnak együtt dolgozni.

DSC 0472, 0473, 0475, 0478, 0481, 0483, 0486, 0488

Minden kooperatív munkaformában természetes a tanár részéről a folyamatkövetés, a tanulói tevékenység segítése.

DSC 0474, 0484

A 3. feladat maga a prezentáció. A csoport feladatát ismertető tanulók ügyesen összegezték megoldásaikat, még az osztálytermi figyelmet sem volt nehéz fenntartani a beszámolók rövidege és változatossága miatt. Eredményes volt a portfóliót értékelő óra.

DSC 0493, 0494, 0497, 0502

8. Szemléltetés:

Ld. a fotókat!

9. Fejlesztő értékelés:

A portfóliós tanulási folyamat a tanulást támogató vagy fejlesztő értékelésnek egyik alapformája. A munkafolyamat követése, segítése a tanár részéről, a tanuló által elkészített visszatekintő, reflektáló esszé, egymás munkáinak megismerése, értékelése, a végső szöveges – írásbeli és szóbeli – értékelés mind a tanuló egyéni fejlődését, a procedurális tudás kialakulását segíti.

10. Felhasználható irodalom:

1. Falus Iván – Kimmel Magdolna: *A portfólió*. Gondolat Kiadói Kör ELTE BTK Neveléstudományi Intézet, Bp. 2003.
2. Bárdossy Ildikó – Dudás Margit – Pethóné Nagy Csilla – Priskinné Rizner Erika: *A kritikai gondolkodás fejlesztése*. Pécsi Tudományegyetem, 2002.
3. Pethóné Nagy Csilla: *Módszertani kézikönyv*. Korona Kiadó, Bp. 2005.
4. Székelyné Nagy Zsuzsanna: *A portfólió mint a tanulási folyamat dokumentuma*. http://www.freeweb.hu/magyartanarok/SzekelyZs_portfolio.doc
5. DOBÁK Dóra: *Digitális portfólió jelentősége a pedagógiai értékelésben*. In: Majoros Pál (szerk.): *Reformok útján*. Budapest, BGF, 2008. 318-326. p. http://elib.kkf.hu/okt_publ/tek_2007_26.pdf

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM
UNIVERSITY OF PÉCS

H-7633 Pécs, Szántó Kovács János u. 1/b.
Tel.: +36 72 501-500

K KAPOSVÁRI
E G Y E T E M

H-7400 Kaposvár,
Dr. Guba Sándor u. 40.
Tel.: +36 82 505-800

TÁMOP-4.1.2-08/1/B-2009-0003

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség

ÚMFT infovonal: 06 40 638 638
nfu@meh.hu • www.nfu.hu

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV